

שאלה : מהי הגדרת החוק ל"נשק"?

תשובה : המושג "נשק" מוגדר בחוק בשני מקומות : סעיף 144 לחוק העונשין, בו יש שלושה תת-סעיפים עם הגדרות שונות. הראשונה מכסה כלי נשק המשתמשים בקליע או קלע כלשהו. באופן מעשי היא מכסה את הטווח שבין מקלעת גומי (רוגטקה) לבין טיל בליסטי. ההגדרה השנייה מכסה כלי נשק הפולטים חומר מזיק וההגדרה השלישית מכסה את תחום חומרי הנפץ והפצצות למיניהן. הגדרה נוספת מופיעה ב"חוק כלי ירייה 1949". כלי ירייה הוא נשק בעל קנה ולכן זהו למעשה "תת סעיף" של סעיף 144 הנ"ל. יש חשיבות מיוחדת לחוק כלי ירייה, היות שמוגדר בו בפירוש האיסור על החזקת אקדח היורה גז מדמיע!

שאלה : מהו ההבדל בין "טווח יעיל" לבין "טווח מקסימלי", בכלי נשק?

תשובה : "טווח יעיל", הוא הטווח בו המשתמש מסוגל לפגוע בנקודה, אליה הוא מכוון, כולל פיזור נורמלי של הפגיעות. הטווח הזה נמדד בעשרות מטרים, עבור כלי נשק קצרי קנה, ועולה למאות מטרים ספורים, עבור כלי נשק ארוכי קנה. "טווח מקסימלי", הוא הטווח המרבי אליו יגיע קליע, כאשר הוא נורה בזווית הגבהה אופטימלית. זווית זאת נעה בין 28 ל-32 מעלות. הטווח המקסימלי נמדד באלפי מטרים (!) והוא תלוי בסוג התחמושת ובסוג הנשק, ממנו נורית התחמושת. ע"מ לדעת מהו הטווח המקסימלי במקרה ספציפי, יש לערוך חישוב בליסטי בעזרת תוכנת מחשב מתאימה. חשוב לדעת! בהרבה סוגי תחמושת, יש לקליע מספיק אנרגיה להרוג אדם גם בסוף הטווח המקסימלי שלו.

שאלה : מה ההבדל בין טביעת אצבע של אדם לבין "טביעת אצבע" של כלי?

תשובה : טביעת אצבע אנושית היא דו-ממדית, ברוב המקרים, והיא מושווית, לאדם שהטביע אותה, באמצעות ספירה של "נקודות השוואה". כאשר יש מספר מספיק שלהן (המספר משתנה ממדינה למדינה) על קו רציף אחד, ניתן לקבוע השוואה חיובית. כלים, לעומת זאת, משאירים ברוב המקרים סימנים תלת-ממדיים. סימנים אלה מושפעים מאוד מאופי וזווית התאורה, בה הם מוארים, והשוואה ביניהם נעשית על סמך זהות בצורה ולא ע"פ נקודות השוואה כלשהן.

שאלה : מהי ראייה חפצית Physical evidence?

תשובה : ראייה חפצית היא מוצג כלשהו, שניתן לחוש בו, לעיתים באמצעות חושינו ולעיתים באמצעות חומרים או מכשירים כלשהם. ראיות חפציות יש ל"פרש", באמצעות חוות דעת של מומחה, על מנת להבין מה הקשר שלהן לזירת עבירה, או מעורב, מה משקלן, ביחס לכל הראיות, ומה תרומתן, להרשעה, או זיכוי, של נאשם.

שאלה : כיצד נעשים מומחים לזיהוי פלילי?

תשובה : כעקרון, בישראל כל אדם יכול ללמוד תחום מסוים של הזיהוי הפלילי ולהציג את עצמו כמומחה בתחום. המבחן שלו יהיה בבית המשפט, שם יוחלט אם לקבל את חוות דעתו או לדחותה על הסף. רוב המומחים לזיהוי פלילי בישראל, קיבלו את הכשרתם במחלקה (או כפי שהיא נקראת עכשיו "החטיבה") לזיהוי פלילי. למי שמגויס למז"פ יש בד"כ רקע אקדמי בתחום מדעי הטבע, הנדסה, מדעים מדויקים ומדעי ההתנהגות. הם מקבלים את הכשרתם תוך כדי תפקיד (OJT) תחת השגחתם של מומחים מוסמכים. משך ההכשרה, עד להסמכה כמומחה, משתנה מתחום לתחום ונע בין שנתיים לארבע שנים. בחו"ל לעומת זאת, ניתן לקבל הכשרה באוניברסיטאות שונות. למומחה כזה יש רקע תיאורטי נרחב אך ניסיון מעשי מועט. את ניסיונו הוא מקבל רק במידה והוא מוצא עבודה באחת מהמעבדות הממשלתיות או הפרטיות.

שאלה : מדוע יש צורך במומחים לזיהוי פלילי?

תשובה : מומחים לזיהוי פלילי, משתמשים בידע שלהם ובשיטות ואמצעים מדעיים, לשם איתור וניתוח של ראיות חפציות (ראה ערך). מדובר בראיות "אובייקטיביות" שיש לבדוק האם וכיצד הן קשורות לזירת עבירה, לקורבן ו/או לחשוד. בסוף בדיקתו מוציא המומחה "חוות דעת של מומחה" המוצגת בבית המשפט. על מנת לבדוק חוות דעת כזאת ולגלות באם יש בה טעויות או מידע חלקי, יש צורך במומחה נגדי, בעל ידע וניסיון דומים, לאלה של המומחה שכתב את חוות הדעת. מומחה כזה יכול גם לגלות ולחשוף ראיות נוספות שנעלמו מעיניו של המומחה הראשוני או שהוא לא ייחס להן חשיבות.

שאלה : מדוע טביעת אצבע היא ייחודית?

תשובה : טביעות האצבע, בידיים וברגליים, נוצרות על העור של התינוק, בעודו עובר בבטן אמו. ה"קפלים", או "רכסים" בלשון המקצועית, נוצרים בקצות האצבעות עקב היווצרות בלוטות הזיעה, מתחת לעור, ויצירת פתחים לזיעה בעור עצמו. בשלב ההיווצרות, הרכסים משתנים עקב שפשוף ולחץ שמפעיל העובר, באמצעות ידיו ורגליו, על סביבתו. בגלל הלחץ והשפשוף, נוצרת תבנית שהיא ייחודית לכל אצבע ואצבע. במהלך החיים, המבנה הכללי של הטביעה לא משתנה, אולם נוספות לו צלקות ויבלות ואלה מייחדות את הטביעה עוד יותר.

שאלה : מהו DNA?

תשובה : DNA הוא חומר גנטי הנמצא בכל תא מתאי גופנו. ל-DNA של אדם מסוים יש "תרומה" של כל אחד משני הוריו. ה"תרומה" משתנה בין האחים וזהה רק במקרה של תאומים (או כל מספר אחר של עוברים) זהים! עקב הייחודיות של ה-DNA, ניתן להשתמש בפרופיל שלו בכדי לזהות אדם ספציפי.

שאלה : כיצד נעשה זיהוי אדם ע"י DNA?

תשובה : הזיהוי נעשה באמצעות השוואה של "פרופיל" DNA של אדם מסוים ל"פרופיל" של ממצאים ביולוגיים הנאספים בזירות. ה"פרופיל" אינו פרופיל מלא של ה-DNA אלא פרופיל של 13 אתרים, מתוך מספר רב של אתרים, הנמצאים על שרשרת ה-DNA. אחד מהאתרים הוא אתר המין (זכר/נקבה). כל אתר כזה נמצא באוכלוסייה בשכיחות מסוימת, הנמדדת באחוזים. היות שאין קשר סטטיסטי בין האתרים, הרי שהשכיחות המצטברת של הפרופיל היא מכפלה של השכיחות. כך מגיעים ליחס של 1 למיליארדים ובאופן מעשי, לפרופיל ייחודי של אדם מסוים.

שאלה : האם ניתן להשוות צילום של אנשים בתמונות שונות והאם ניתן להגיע לזיהוי ודאי?

תשובה : התשובה באופן כללי היא : כן, ניתן לבצע זיהוי והשוואה מתוך תמונות. על מנת שהזיהוי וההשוואה יהיו ברמת וודאות גבוהה, צריך להתקיים אחד משני התנאים :

1. הדמות להשוואה "ממלאה" את רוב שטח התמונה.
2. במקרה של דמות "קטנה", התמונה צריכה להיות ברזולוציה גבוהה, במידה שתאפשר את הגדלת הדמות ומציאת מאפיינים ייחודיים בה.

מידע נוסף על זיהוי פלילי בוידאו